

Tillægsbetænkning afgivet af Det Politisk-Økonomiske Udvalg den 15. juni 2005

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder

[af statsministeren (Anders Fogh Rasmussen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 11. maj 2005 og var til 1. behandling den 18. maj 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Udvalget afgav betænkning den 9. juni 2005. Lovforslaget var til 2. behandling den 14. juni 2005, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Det Politisk-Økonomiske Udvalg.

Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i 1 møde.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 4 spørgsmål til statsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. To af udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til tillægsbetænkningen.

2. Politiske bemærkninger

Venstres, Socialdemokratiets, Dansk Folkepartis, Det Konservative Folkepartis, Det Radikale Venstres, Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget konstaterer, at det af statsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 30 og 31 bl.a. fremgår, at visse rent statsforfatningsretlige spørgsmål om anvendelsen af sproget dansk kan give anledning til tvivl. I den forbindelse er V, S, DF, KF, RV, SF og EL enige i, at det – også selv om en fremtidig fortolkning af statsforfatningsbegrebets rækkevidde måtte føre til et andet resultat, end det regeringen har lagt til grund for lovforslaget – må være en fælles interesse i alle dele af riget, at personer, som retter henvendelse til offentlige myndigheder, modtager den fornødne bistand, hvad enten henvendelsen sker på færøsk eller dansk.

3. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (V, S, DF, KF, RV, SF og FF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (EL) vil hverken stemme for eller imod lovforslaget ved 3. behandling.

Et *andet mindretal* i udvalget (TF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

Troels Christensen (V) Pia Larsen (V) Leif Mikkelsen (V) Troels Lund Poulsen (V)
Jens Rohde (V) Kim Christiansen (DF) nfm. Mikkel Dencker (DF) Pia Christmas-Møller (KF)
Anfinn Kallsberg (FF) Helle Thorning-Schmidt (S) Frank Jensen (S) Pia Gjellerup (S)
Kirsten Brosbøl (S) Margrethe Vestager (RV) Ole Sohn (SF) Frank Aaen (EL) fmd.
Høgner Hoydal (TF)

Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurinn (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 169 efter afgivelse af betænkning

Bilagsnr.	Titel
7	Betænkning afgivet den 9/6-05
8	1. udkast til tillægsbetænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 169 efter afgivelse af betænkning

Spm.nr.	Titel
29	Spm. om at oversende sit talepapir fra samrådet den 14/6-05, til statsministeren, og ministerens svar herpå
30	Spm. om at anvendelsen af det danske sprog skulle omfattes af statsforfatning, til statsministeren, og ministerens svar herpå
31	Spm. om redegørelse for den forvaltningsretlige opfattelse, om at en borger i riget må kunne henvende sig på sit eget sprog til myndighederne, til statsministeren, og ministerens svar herpå
32	Spm. om statsforfatningen forstås som omfattende en beskyttelse af statsmagtens sprog internt i andre dele af riget, til statsministeren, og ministerens svar herpå

To af udvalgets spørgsmål til statsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål og statsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra V, S, DF, KF, RV, SF og EL's medlemmer af udvalget.

Spørgsmål 30:

Ministeren bedes redegøre for på hvilket grundlag Statsministeriet er nået til den opfattelse der fremgår på s. 14 i lovforslagets bemærkninger, om at anvendelse af det danske sprog skulle være omfattet af statsforfatningen og dermed være et område der ikke kan overdrages til Færøernes myndigheder.

Svar:

Statsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet følgende udtalelse fra Justitsministeriet:

»Formålet med det foreliggende forslag til lov om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder er at etablere et retligt grundlag, der vil medføre, at de færøske myndigheder vil kunne overtage samtlige sager og sagsområder, medmindre hensynet til rigsenheden eller særlige bestemmelser i grundloven udelukker en sådan overtagelse.

Det har derfor ved udarbejdelsen af lovforslaget været nødvendigt for regeringen at overveje, hvilke forfatningsmæssige grænser der gælder for lovgivningsmagtens adgang til uden en grundlovsændring at overføre yderligere sagsområder til de færøske myndigheder. Der henvises herom bl.a. til lovforslagets § 1, stk. 2, og lovforslagets bilag 1.

Særligt med hensyn til visse sprogforhold har regeringen i lovforslaget lagt den opfattelse til grund, at spørgsmålet om anvendelse af sproget dansk ikke kan overlades til de færøske myndigheder, og at det bl.a. følger af rigsenheden, at borgerne ikke i visse dele af riget kan afskæres fra at anvende sproget dansk i offentlige forhold, jf. bl.a. pkt. 4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt pkt. 3.4.1. i lovforslagets bilag 1.

Om grundlaget for denne opfattelse bemærkes det, at grundloven ikke indeholder særlige bestemmelser om anvendelsen af sproget dansk i riget eller adgangen til at overlade spørgsmål om anvendelse af dansk til hjemmestyremyndighederne. Der foreligger heller ikke retspraksis om disse spørgsmål, som endvidere ikke ses omtalt i den forfatningsretlige litteratur.

Da der således ikke foreligger nærmere retskilder, kan de omhandlede spørgsmål naturligvis give anledning til tvivl.

Imidlertid er det regeringens opfattelse, at bl.a. en ordning, der indebærer, at borgerne blev afskåret fra indenfor riget eller i dele af riget at anvende dansk ved henvendelse til offentlige myndigheder, ville være en så principiel og grundlæggende fravigelse af den bestående ordning, at regeringen ikke har fundet grundlag for at antage, at en sådan nyordning kunne indføres ved lov uden grundlovsændring.«

Jeg kan henholde mig til Justitsministeriets udtalelse.

Spørgsmål 31:

Ministeren bedes redegøre for, om den almindelige forvaltningsretlige opfattelse, at en borger i riget må kunne henvende sig på sit eget sprog til myndighederne, herunder en dansker på Færøerne

eller en færing i Danmark, kan udtrykkes som et naturligt ønske hos begge parter om at indgå en gensidig forpligtende aftale om dette, men at dette ikke er det samme som, at det fremgår af grundloven.

Svar:

Statsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet følgende udtalelse fra Justitsministeriet:

»Det må være en fælles interesse i alle del af riget, at personer, der retter henvendelse til offentlige myndigheder – uanset om det sker på færøsk, grønlandsk eller dansk (eller for udlændinges vedkommende eventuelt på et andet sprog) – modtager den fornødne bistand fra vedkommende myndighed.

Det antages at følge af forvaltningsmyndigheders vejledningspligt og den almindelige forvaltningsretlige grundsætning om forvaltningens undersøgelsespligt, at forvaltningsmyndigheder i almindelighed må sikre sig, at de er i stand til at blive forstået og forstå personer, der retter henvendelse til myndighederne om sager, som skal tages i behandling af myndighederne.

Forvaltningsmyndigheder kan således være forpligtet til at skaffe fornøden tolkebistand, når den, der retter henvendelse til myndigheden, ikke behersker det danske sprog tilstrækkeligt godt, jf. John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer (3. udg.1999), side 215.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af udvalgets spørgsmål 30.«

Jeg kan henholde mig til Justitsministeriets udtalelse og i øvrigt oplyse, at det følger af hjemmestyrelovens § 11, som ikke ændres med lovforslaget, at dansk lige så vel som færøsk kan anvendes i offentlige forhold.

Jeg kan tilføje, at regeringen ikke ser noget til hinder for, at der kan indgås en politisk aftale mellem regeringen og Færøernes landsstyre om anvendelse af sprogene dansk og færøsk med henblik på udmøntning i lovgivning.